

KASS JÁNOS

Emailek Határ Győzötől

A XXI. század ránk kényszeríti a számítógépes technikát. Hosszan viaskodtam magammal, vajon van-e jogom közölni a számítógépen érkezett információt, pontosabban magánlevelezést, és van-e jogom bemutatni a költő utolsó hónapjainak, óráinak a történéseit. Mégis, egy belső erő azt mondja, közölni kell ezt a megrendítő dokumentumot, mert hihetetlenül szuggesztíven benne van nemcsak a nagy író-költő vergődése az őt körülvevő valósággal. De figyelme megoszlott a családi gondok és a magyarországi történések között.

A felkavaró szöveg a számítógép tárgyilagos betűtömege ellenére is tanúskodik a szenvedésről, az emberi kiszolgáltatottságról, és a szeretetről.

A közölt Határ Győző levelek 2006 augusztusa és november közepe között íródtak. A szövegek csak a jéghegy csúcsai, mert közben állandó telefonos kapcsolatban álltunk.

A levelekhez csatolt versek a költő számítógépes „keze nyomát” viselik.

Feladó: „victor hatar”
Címzett: „Kass János”
Elküldve: 2006. augusztus 12. 18:19
Melléklet: elmehábor1.rtf
Tárgy: fax

2006 08 12 Janókám: köszönöm, köszönöm! Elnézést, hogy beszélgetésünk közben nálam eltörött a mécses. Mostanában el-eltöröget: éjszakánként; meg ha Piroskámhoz megyek vagy tőle jövök. Nem az élmény megrázó: napjaim megrázóak, egyfolytában. Más. Komputer-galériám képanyaga hatvanezer körül tart. Az utóbbi időben rákaptam a fraktálokra – azokból is van vagy nyolcszáz. Hégy miért? Csak úgy. Gyönyörködöm bennük. Matematikai alapjukat sejtem, de alig hajazom. Hírlik, hogy ennek Perneczky Géza a nagymestere. (Hogy milyen művész, nem tudom, munkáit nem láttam. Amúgy is, hogy ki milyen művész – hát hogy is lehetnék ebben mérvadó? Csak peregne a képek a monitoron egymásután: ismerkedem azokkal, akiket eddig nem ismerhettem. Pl. Kondor Béla, aki ma már kultikus figura. Vagy húsz képét mentettem el és néztem végig. Nehéz felmelegedni iránta; olyan, mint a divatos zenedarab: egyszer meghallgatom, de többé nem kívánczik hozzá visszatérni, még egyszer meghallgatni). Ebből a gügye kitérésből is láthatod, mennyi kopottasan magányos vagyok. Már ott tartok, hogy olykor a buszon szóbaelegyedek nemzedéktársaimmal – ami nálunkfele bevett szokás. Bárcsak itt volnál a szomszédomban és megoszthatám veled frugális facsorámat! Szerető köszöntéssel – igaz híved . (Gy.)

Határ Győző

ELMEHÁBOR

csészédből a kávé kiloccsan
elnézem a kezéd remegését:
így illant el izom- és szellemerő —
elmédből az épség és a szépség
lesznek majd akik emlékeikből
akik szívükből számkivetnek
ne törődj vele hogy elborult:
elborult elmével is szeretlek

mert én ma is: úgy tartogatlak
aki nekem te mindig is voltál
élő klenódium — felnyílóban
a szentségtartó szárnyasoltár
szerelemnek fél évszázada
egyenként-édes ötven éve
te a rettegett kirekesztésnek
elejtésnek nem leszel kitéve

nekem így is: vagy aki voltál
emlékeimben ki betölti vágyam
még az Elfekvő ágybörtönében
is: bilincsbe verve a vaságyon
tán elképzeled: vagy — élsz mozogsz
álmodban régi táncodat lejtéd
de nyomban vak csend a telefonban:
mi volt mikor volt elfelejtéd

az őzet ízenként így falja fel
az óriáskígyó elmehábor
a szürke kéreg borulatán át a
múlt tenger gyertyája nem világol
lesznek majd akik emlékeikből
akik szívükből számkivetnek
ne törődj vele hogy elborult:
elborult elmével is szeretlek

Feladó: „victor hatar”
Címzett: „Kass János”
Elküldve: 2006. október 29. 12:03
Tárgy: Hogy vagy?

2006 10 29 Janókám! Három napig döglött volt a telefon-vonalam, nem volt e-mail.
Igen, boldogtalan izgalommal figyelem az otthoni ember-görgeteget: az interneten
behívom a tévét, hallom a könny-fakasztó bombák, a gumilövedékek dörrenését.
De van valami, ami letompítja figyelmemet.

Piroskám második agyvérzése. Elintézte. Baloldala megbénult. Keze, lába, félarca, szájasarka. Nem beszél.
 Mereven néz, tekintetéből ki nem enged. Etetni kell.
 Eddig azt hittem: évekig élélhet. Most: hogy tán hónapokig.
 Külön bonyodalom, hogy november 13-án, Károly herceg védnöksége alatt és palotájában megemlékezés lesz 56-ról. Felkértek, hogy nyissam meg egy beszéddel. Remélem, addig nem következik be, amitől rettegve-rettegek; mert akkor azt is le kéne mondanom.
 Egyedül élek, szégyenszemre rászoktam arra, hogy hangosan felmondom magamnak gondolataimat. Ez az én házam már többé nem HONGRIUSCULE; csak egy ócsa, elpiszolódt, elhanyagolt remetelak.
 Gondolom, az események következtében a karácsonyra tervezett prózakötetemből nem lesz semmi; annál kevésbé, mivel Oláh Jánoséknak a bölcselet nem szívügye. Ha kapnának is némi kiutalt pénzt, nem ilyen fölösleges zagyvaságra költenék. Mióta a PLASZTIKZACSKÓ megjelent, azóta megint összegyűlt egy soványka kötetre való líra (fene a jódogomat); de hallom, hogy amíg ez a nagy országos összezőrdülés tart, addig senki sem kockáztatja, hogy az utcára menjen csak azért, hogy könyvet vegyen. Mi könyvek/könyvesek kimegyünk a divatból: minden benne van a GOOGLE-ban... Nap-mint-nap délután Piroskám ágyánál. Rámcsüggeszkedve csak néz, néz, néz, egyre néz és a tekintetéből el nem enged.
 Körüdvözlettel azoknak, akik még emlékeznek rám. Téged nagy-nagy szeretettel ölel – megfáradt híved – HGy

Feladó: „victor hatar”
 Címzett: „Kass János”
 Elküldve: 2006. november 19. 22:00
 Melléklet: holélaholt1.rtf
 Tárgy: Piroskám

2006 11 19 Hát csak annyit, hogy Piroskám kiszenvedett. Pénteken, 17-én este félnyolckor mire odaértem, már nem lélegzett. Félséges volt, de mozdulatlan. Karját összetették, összekulcsolt két kezébe kis virágcsokrot tettek. Éjfélig vártam az orvosra. Halottbizonylat. Janókám: megkönnyebbültem – elnehezült szívvel. Leromlása hat évig tartott.
 Holnap reggel: temetésrendező. Sivatag élet.
 Ölel – Győző

Határ Győző

HOL ÉL A HOLT

aki életével elígérkezett a halálnak
 az a halálnak életével elígérkezett
 annak a végórái már sorfalat állnak
 a végórája annak itt van elérkezett
 a szíve megállt ő már nem lélegez
 a nyakától lefele ő már kihülőben

tátott szájjal: megébred? nem ébred ez
fel többé a hétrét-halotti lepedőben

álljatok meg már ti mind megálljatok
futók a tűzesőben a hófúvásban
gödörbe buknátok bomlott állatok
hogyan a gödörben mindig *más van?*

a billentyű alig öt órája járt még
azután lelassult vert még ötöt-hatot
és lejárt nem lüktetett a halánték
többé: minden felmondta a szolgálatot

nincsben van nincs többé: *ez a beszéd*
a nincsen-nincsenek közé átvándorolt
így széledünk szét mi nincsig-szerteszét
a nincsig-seholsincsben: ott él a holt

Megjegyzés:

A nekem megküldött két vers sorsát csak részben ismerem, a „Hol él a holt” 2006. december 2-án megjelent a Népszabadságban.

*

Határ Győző három üzenete és a kísérő két vers élete legutolsó periódusának lenyomata.

Kegyetlen és kíméletlen beszámoló.

Felesége, Piroska halála után kilenc nappal ő is feladta, befejezte.

Elég volt!

Kilencvennégy év, matuzsálemi kor, töretlen alkotóerő, balladai magasságba emelkedett élet.

Tökéletes, tiszta értelem, teremtmény lét.

Kész – vége!

Hűség a hazához. Az aggodalom kicsendül a rövid sorokból is.

Mestere a gyönyörű magyar nyelvnek.

Elment....

Budapest, 2007. június 15.